

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Napreji!

„Uzdaj se u se, i u svoje
kljuse!“ (Nar. pregovor.)

Kdor je čital zadnjo „Bolestno besedo“ in smrtno prednaznanilo našega lista v predzadnji številki je bil najbrž uverjen, da je „Murska Straža“ po petletnem žilavem življenju res vzela slovo iz „pohujšane doline šentflorjanske“. Toda temu ni tako. Mnogi prijatelji so se zganili in celo našim političnim nasprotnikom ni bilo vse eno, da bi prenehal list, ki vsaj povprečno nekaj pomeni, dasi so se nekateri že natihem „veselili“ — da bodo varni pred bičem ali revolverjem, kakor pravijo drugi. Lahko je zlomiti list, ki se je z vsem idealizmom vrgel v bojni metež za najprimitivnejša prava, za resnico in socialno pravičnost; lahko je zlomiti, ali nikdar — upogniti. — Odlični prijatelji lista so priznali in priznavajo njegov pomen za našo severno mejo in zato je zavest, da nismo osamljeni — kakor trhel svetilnik sredi morja — novo bodrilo za nas. — Brez olepševanja smo z „Bolestno besedo“ natočili čistega vina, ker je to bila krvava potreba.

Kakor pravi nemški pregovor „Wer sich auf andere verlässt, ist verlassen“ — tako se godi nam. Nas ne vodi k izdajanju lista egoizem ali dobičkaželjnost. Poznavalci razmer vedo dobro, kaj se pravi izdajati tednik proti primerni za svoj krog revežev ne previsoki naročniki. Ako ni v konzorciju požrtvovalnih ljudi, ki se gmotno in moralno žrtvujejo za svoj list — je tako delo že v svojem prvem začetku nemogoče, vsako vegetiranje pa vnaprej izključeno.

Najavilo se je nekaj plemenitih dobrotnikov in tako smo zopet kakor se pravi „na zeleni veji“, ki pa se lahko kaj hitro utrga, ako je dobro ne podpremo. Zato ponovno trkamo na zlata srca vseh onih, — brez razlike stanu, stranke in mišljenja — ki žele, da se bo ob severni meji pobijala ogabna korupcija, ki jemlje ugled celi državi, da se bo spoštovala pravica in da se ne bo sramotil naš narod. Vse one, ki hočejo služiti čisti resnici, iskati popolne pravice in ljubiti svoj narod vabimo v naš krog.

Ker je list neodvisen od vsake sedaj živeče politične stranke nam je to lahko. — V članku „Bolestna beseda“, katerega je primerno komentiral tudi demokratiški „Tabor“ je člankar napisal tudi trditev, da je naša severna meja velik Avgijev hlev. Za vsaj delno očiščenje tega hleva se čuti poklicana tudi „Murska Straža“, ki bo, kako doslej tudi poslej dosledno pobijala vse, kar kvari lepo lice matere Slovenije.

Vabimo v krog sotrudnikov vse, ki hočejo k temu idealnemu delu prispevati. Vse pa, kar napišete, bodi strogo objektivno in kar je važno, vedno dokazljivo in podpito z verodostojnimi pričami. Le z orožjem objektivne, čiste resnice bomo zamogli uničiti krivico, laž in korupcijo. — Temeljna smer, ona zlata črta-vodilja pa ne bo odslej program kake politične stranke, ampak krščanski svetovni nazor v duhu nauka vel. Učenika ljubezni, ki je z bičem pregnal menjalce iz templja svojega Očeta. V tem znamenju, napreji! R. B.

Stojan Protič.

Umril je mož! (S. Gregorčič.)

Veliki pobornik za resnično enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, — slavni sin srbskega naroda je zatisnil svoje trudne oči. Z njim smo mi Slovenci izgubili zaščitnika, resnica in pravica svojega bojovnika, korupcija svojega kremenega nasprotnika. — Ob pogrebu, ki je po svoji veličastni udeležbi pokazal, kako visoko čislani je bil pokojni Stojan Protič — smo pogrešali osebo g. Nikola Pašiča in celo Pašičevo famulijo sploh.

Kot politik je bil velikopotezen in širokogruden in vedno pravičen. On je bil pobornik za nujno revizijo ustave, katero je po svoji dalekovidnosti upravičeno smatral kot neprimerno za uspešen razvoj jedinstvene države.

Velikemu sinu Domovine bodi zemljica lahka!

Naš poslanec za obmejno vinogradništvo.

Upit narodnega poslanca dr. Josipa Hohnjeca na ministra za trgovino in industrijo g. dr. Kojčica v Beogradu.

Povodom odpotovanja naših delegatov na pregovore z zastopniki avstrijske vlade o novi trgovinski pogodbi med našo državo in avstrijsko republiko smatramo za svojo dolžnost, da Vas opozorim na zahteve našega vinogradništva z ozirom na to trgovinsko pogodbo.

Naše vinogradništvo je v bednem stanju. Stroški pridelovanja so jako veliki, davki ogromni, prodajne cene nizke, prodajna možnost mala. V tem pogledu osebno trpi vinogradništvo v Sloveniji, predvsem na Slovenskem Štajerskem. Iz krajev Slovenskega Štajerskega se je vino prodajalo na Srednje in Gornje Štajersko in v druge nemške alpske kraje. Avstrijska republika je pa uvozu vin iz naše države zaprla pot pot z izredno veliko uvozno carino. Dočim je vlada avstrijske republike pripravljena drugim državam dati ugodnosti pri uvozi njihovih vin, napram nam te volje še ni pokazala. Naša vlada pa se pri sklepanju trgovinskih pogodb tudi niso dovolj brigale za domače vinogradništvo in njegove interese.

Sedaj ko se bodo ustvarjale točke nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ima naša vlada ugodno priliko in dolžnost, da popravi to, ker so prejšnje vlade napram našemu vinogradništvu opustile ali naravnost zanemarile. Ako hoče avstrijska republika imeti ugodnosti za uvoz svojih produktov v našo državo, mora enake ugodnosti dovoliti uvozu našega vina. V tem oziru mora naša država biti v prvi vrsti med tistimi državami, ki so ali bodo deležne tozadevnih ugodnosti od strani avstrijske države.

Vprašam torej gospoda ministra:

1. Ali hoče dati našim delegatom za pregovore z avstrijsko republiko striktno navodilo, da dosežejo v trgovinski pogodbi kolikor največ mogoče ugodnosti za uvoz naše vina v Avstrijo?

2. Ali hoče ta naslov smatrati kot *conditio sine qua non* trgovinske pogodbe med našo državo in avstrijsko republiko? Prosim ustmeni odgovor.

Beograd, 25. oktobra 1923.

Narodni poslanik.

Pregled polit. in drugih dogodkov.

Ugledni politik in novinar Stojan Protič, veliki sin svojega naroda je 29. t. m. po daljšem bolehanju umrl. Dalekovidnost in treznost njegovega polit. delovanja je v zgodovini jugoslovanstva izpolnila mnogo listov. Več na drugem mestu. — **Albanija** postane republika s štirimi regenti, od katerih bosta dva mohamedanca, eden katolik in eden pravoslavne vere. — **V Romuniji** je policija odkrila obsežno zaroto, ki je imela v svojem načrtu fašistovsko diktaturo. — **Novi vagoni.** Te dni so odposlali iz Nemčije 360 vagonov prvega in drugega razreda na račun reparacij. Na razpolago bodo beograjskemu in zagrebškemu železniškemu ravnateljstvu. — **V Nemčiji** vladajo poboji in razgraja glad. Vsled padca marke vlada splošna anarhija. Ustanavljajo se separatistične vlade. Večina kolje pse in mačke. Cene živilmom so bajno visoke in nedosegljive. — **Dobili smo nove parobrode.** V smislu sporazuma o razdelitvi avstro-ogrskega brodograjskega podjetja je ital. vlada 26. oktobra izročila naši državi parnike „Split“, „Raguza“ in „Najada“, ki jih je Avstro-Ogrska rabila v finančne svrhe. Parniki so pripluli v Kraljevici in bili izročeni posebni komisiji. — **Pašič in Mussolini** se sestaneta. Smo radovedni, ako bo g. Pašič z eno besedico omenil laška nasilja med slovensko rajo, ki ječi pod knuto vitežke in prosvitljene Italije! — **Nova zveza balk. držav** snuje ona Italija, pred katero krivijo naši diplomati svoje hrbtenice. Z zvezo Italije s Turčijo, Albanijo in Bolgarijo (duševno je Romunija, ki je telesno sicer po dinastijah z nami zvezana tudi naš neprijatelj!) hoče Italija držati celi Balkan v šahu. — **Našega** novorojenega prestolonaslednika Njeg. kralj. Visokost princa Petra so vpisali v članski spisok Sokolske zveze, obenem so ga s posebnim poveljem g. voj. ministra vpisali v 5. četo, 2. bataljon, 6. pešpolka. Živimo v dobi demokracije, vendar je dobro za nas navadne ljudi, da plebejskih novorojencev takoj ne vpišejo v armado in pridelijo kaki kompaniji. — **Reško** vprašanje se zopet rešuje in bo rešeno v duhu mačjega hrbta pred ekscelenco Mussolinijem. — **Potni vizumi** na Češko-slovaškem so ukinjeni. — **Grška** protirevolucija je s pomočjo vlade uničena. Kako dolgo, se ne ve. — **Bolgarija** hoče svojo močno armado, tudi preko volje veseliti. Podpira jo naša prijateljica Italija. — **V Avstriji** prodira mnenje, da se je treba z Jugoslavijo gospodarsko kar najhitreje združiti. Znamenje, da trezne Avstrijce srečava pamet, kajti vsak mora priznati, da smo mi država velike bodočnosti, če

za tem res jedinstveno stremimo. — V Porenju se bijejo boji, ki imajo za uspeh številne mrtvece in ranjence. — Iz Berlina poročajo, da je organiziran generalni štrajk delavstva. Povsod vladajo tipične vojne razmere. — Radič je še vedno v Londonu, piše pisma in govori o balkanskem komiteju. Njegovi „tutleki“ pa smrdijo doma, mesto da bi šli preko njega v Beograd in s treznimi opozicionci stvorili močno opozicijo, ki bi brado g. Pašiča vendar spravila v miganje. — Poslanec g. dr. Hohnjec je imel v zbornici krasen protestni govor proti Italiji, katerega je cela skupščina živahno odobraval. — Dr. Korošec je ponovno interveniral notr. ministra g. Ninčiča radi laškega nasilstva. Uspeh je ta, da dobe primorski Slovenci zopet slov. šole s slovenskim učnim jezikom in da se razveljavi znana barbarska naredba glede slov. časopisja. Jasno je, da demokratje in radikali tega ne bodo sporočili javnosti, ker je dr. Korošec klerikalec. — Kulukarski Pucej — Žerjavov centralizem, ki nam je požrl dva generala tudi ob novem imenovanju ni dal nadomestila. Zdaj cvete drevo, vsajeno na znani Vidovdan. — Italija podpira albanske in makedonske razbojnice. — Na Poljskem je izbruhnila splošna stavka. — Madžarska podpira naše sovražnike. Tajne organizacije in tudi javne delujejo proti naši državi, proti Mali antanti in slovenskim sosedom; v Prekmurju pa nepredvidni radikali podpirajo madžarone! — Ta skromna preglednica vseh važnejših tedenskih dogodkov obsega nad 30 raznih novic, česar vam za ta denar gotovo ne nudi noben tednik. To je mimogrede povedano onim čudakom, ki venomer mrmrajo, da „Murska Straža“ ne prinaša zanimivosti in da ima malo vsebine. Podpirajte list, ki hoče ne le živeti, ampak se še bolj razviti.

Ali sem poravnal naročnino?

Dopisi.

Naš uspeh. Narodni poslanec g. dr. Hohnjec je soglasno z neštetiimi zahtevami našega lista dosegel, da se je kredit za barako ob mostu že dovolil. — Tiho je

Naša država.

(Konec).

Po površini in do številu prebivalstva spada Jugoslavija med srednjevelike evropske države. Meri 248.000 km² ter ima nad 12 milijonov prebivalcev. Večje od nje so: Rusija s 5.030.000 km², Francija s 855.000 km², Španija s 500.000 km², Nemčija s 474.000 km², Švedska s 450.000 km², Finska s 390.000 km², Poljska s 370.000 km², Norveška s 323.000 km², Anglija s 315.000 km², Italija s 311.000 km² in Romunija s 279.000 km². Po številu prebivalstva pa nas nadkriljujejo: Rusija okrog 110 mil., Nemčija 60 mil., Anglija 45.5 mil., Francija 39.8 mil., Italija 39 mil., Poljska 28 mil., Španija 22 mil., Rumunija 15.5 mil., in Čehoslovaška 13.5 mil. Naše sosedne države so razen države so razen Rumunije in Italije vse manjše od Jugoslavije. Madžarska meri 87.000 km² in šteje 7.5 mil. prebivalcev, pri ostalih je razmerje sledeče: Avstrija 82.000 km² in 6.3 mil., Grčija 150.000 km² in 5.7 mil., Bolgarija 106.000 km² in 4.8 mil., Albanija 23 tisoč km² in 0.7 mil., Reka 28.5 km² in 53.000 prebivalcev.

Naša kraljevina ni gosto naseljena; na km² pride 48 prebivalcev, najgosteje so naseljeni industrijski kraji Slovenije ter ravnine na severu, najredkeje pa skalnata Dalmacija, Hercegovina, Crna gora in Makedonija. V splošnem ne moremo govoriti o proobljudenosti, saj ima na pr. Italija 128 ljudi na km²; nasprotno pa Rusija samo 17.

naše delo, zato je uspešno. Pozivamo merodajne faktorje, da vzamejo delo tako v roke. Zima je pred vrati.

Več dopisov je odloženih za prihodnjici! Gornja Radgona. Naš trg dobiva vedno lepše lice. Priznanje za to gre vsestransko agilnemu g. županu, ki je že večkrat dokazal, da se je otresel v svoji funkciji strankarskih pred-sodkov. Zeleli bi le bilo, da bi ga pri njegovem stremljenju, olepšati naš trg vsestransko podpirali razni „moriloviči“, ki se ne morejo vživeti v to, da je občina izjemno močno aktivna in zamore svojo moč uporabiti le v korist trga, ki je važna obmejna trdnjava. Kličemo v spomin nedavni govor iz slovenske krvi rojenega velenemca dr. Kamnikarja, ki je ponovno naglašal, da še usoda Gornje Radgone ni definitivno rešena. Zato gg., katerim je poverjeno občinsko zastopstvo izplavajte iz predvojnne pasivnosti in podpirajte z dobro voljo, seveda previdno vsako stremljenje, da se naš trg res vsestransko dvigne. — Leopoldov sejem obeta biti velikega ob-sega. Zanimanje zanj sega daleč naokoli, zato je pričakovati najlepšega uspeha. Upajmo, da bo tradicionalni Leopoldov sejm s tem trajno oživiljen in da bodo vsi interesi imeli od njega gospodarsko korist. — Za tombolo za naš tiskovni sklad se vrše predpriprave in vlada med darovatelji razveseljuje razpoloženje. Imejmo pred oči, da je za vsak okraj lokalni list velikega pomena; zato bodo vsi razum zakrknjenih enostransko mislečih po možnosti prispevali k temu, da doseže tombola gmoten uspeh. — Četudi „Murska Straža“ tupa tam kakega pokitaci stori v vseh slučajih dobro delo, da razbistri duhove; uredništvo nikdar ne piše s slabim namenom in vsakdo naj bo prepričan, da se stvari ki niso s pričami in dokazi podprte principijelno ne objavljajo. K geslu: nacionalnemu ali drugemu grehu molčati, če tudi to zahteva interes te ali one stranke — pa ni povsem krščansko. — Za naš tiskovni sklad se je na naš članek v zadnji številki „Bolestna besada“ in na osebno prizadevanje članov konzorcija posrečilo zbrati Ipo svotico, s katero plavamo na površini vode liki utopljenec, ki se je prijel za plavajoči tram nad seboj. Ker so najavljeni novi večji in manjši dobrotniki, nas navdaja ta okolnost z veselimi nadami. Vsak vinar, dan iz Ljubezni, se bo obrestoval. Seznam dobr. objavimo ko bo sanacijska akcija končana. — Protestni shod proti italijanskim nasiljem naprav našim bratom ni bil v očigled prepoznega aviza bogve-kako sijajno obiskan, vendar je prišlo lepo število zavednih obmejnih Slovencev na shod, da da duška svoji žalosti. Pogrešali pa smo našo inteligenco, ki se drugače „poštreka“ s svojo narodnostjo. Čast izjemam! Na shodu je govoril g. dr. Boezio, ki je v kratkih potezah orisal namen in pomen žalne manifestacije. Za njim je govoril g. Roman Bende detajlno o laških nasiljih. Sklenila se je sledeča resolucija, podpisana od vseh v poštev prihajajočih polit. organizacij: Pokrajinski upravi v Ljubljani. Številni zbrani obmejni Slovenci vseh političnih strank se na svojem protestnem zborovanju, dne 28. oktobra 1923 sklenili sledečo resolucijo, katero blagovolite vpslati centralni vladi v Beogradu:

Jugoslavija je narodna država, ker so Jugoslovani v veliki večini; od 12 milijonov duš jih je 10 milijonov Jugoslovanov, to je 85% prebivalstva, od teh je Slovencev 1.024.000. Okrog 15% prebivalstva pripada drugim narodom, ki prebivajo ob mejah pomešani med naš narod, pa nikjer ne tvorijo večine; posamezne skupine so tudi v notranjosti države. Izmed teh takozvanih narodnih manjšin je 202.000 drugih Slovanov, od katerih $\frac{2}{3}$ Čehoslovakov, $\frac{1}{3}$ je pa Poljakov in Rusinov. Najštevilnejša narodna manjšina so Nemci, ki jih je pri nas 150.000. največ jih prebiva v Vojvodini, kamor so prišli v 18. stol. kot kolonisti; v Sloveniji jih je 40 tisoč. Madžarov imamo 470.000, v Prekmurju jih je 14.000, največ okoli Dolnje Lendave, kamor so prišli, ko so Turki pregnali Slovence. Skoraj enako je število Albancev. Rumunov je 180.000 in Turkov 150. Tudi židov je 64.000. V Sloveniji jih je blizu 1000, ki prebivajo skoraj vsi v Prekmurju. Zunaj mej naše države živi blizu milijon naših rojakov: 500.000 v Italiji, 300.000 na Grškem, 100.000 na Madžarskem in v Rumuniji.

Po veri je Jugoslavija zelo raznolika. Najštevilnejše so tri konfesije: pravoslavna, katoliška in muslimanska. Največ je pravoslavnih, katerim pripada 5.6 mil., to je 47% prebivalstva. Katolikov je 4.8 mil., to je 40%, tretje mesto zavzemajo muslimani z 1.4 mil., to je 11% prebivalstva. Evangeličanov je 210.000, od teh jih je v Prekmurju 27.000 ki so Slovenci.

Naša država je agrarna država, saj se peča s poljedelstvom 83% prebivalstva, dočim v industrijskih državah število industrijskega prebivalstva presega število kmetskega. Polje se

Slovenci vseh strank, bivajoči na skrajni periferiji države obsojajo vsa barbarska nasilstva, katere izvršuje italijanska vlada nad našimi rojaki primorskimi Slovenci. Zahtevamo od vlade, da s svojim diplomatskim posredovanjem naznani vse dokumente krivice Društvu narodov in sami italijanski vladi predoči netaktnost njene postopanja, ki je osamljeno v zgodovini vekov, držav in narodov in se v nobenem oziru ne strinja s civilizacijo dvajsetega stoletja. Okrajni odbor za Slov. ljudske stranke: tajnik Roman Bende. Kraj. organizacijo za jugoslovensko dem. stranko: dr. Boezio. Za Samostojno-Kmetijsko stranko: Načelnik odbora: Fr. Korošec starejši. Medtem je došla vest, da je g. dr. Korošec dosegel potom nujne interpelacije na zun. ministra dr. Ninčiča preklic vseh odredb itatjanske vlade, ki kršijo pogodbene pravice narodnih manjšin. — Mlinar in njegova hči, žaloigra v 5. dejanjih se ponovi na splošno željo v nedeljo, dne 4. novembra ob 3. uri poldne. Vstopnice so v predprodaji trgovine „Panonije“. Pridite vsi in oglejte si krasno igro! — Onim, ki se „razburjajo“ radi zadnjih ljutomerskih fotografij priporočamo, da si prečitajo komentar k istem pod tozadevnim dopisom iz Ljutomera. — Tombola za tisk. sklad se vrši najbrže v nedeljo, dne 11. novembra popoldne. Ako bo vreme toplo se bo vršilo tombola na dvorišču Posojilnice. Posamezne karte, ki pridejo v predprodajo, stanejo 5 Din. Ako bi predpriprave se zavlekle, se vrši tombola za gotovo najpozneje 17. novembra. — Za barako ob mostu je naš poslanec g. dr. Hohnjec ponovno interveniral pri gg. ministrih. Medtem so avstrijski (na žalost!) darovali les za napravo take stražnice. Cenj. občinstvo prosimo, da gre pri nabiranju lesa in materiala kakor za zidavo stražarnice ob mostu vsem na roko. Kakor se nam zagotavlja, je tudi občina pripravljena, prispevati opeko. Res daleč smo prišli s kulukarsko državno upravo.

Gornja Radgona. Važno za prekmurske živinorejce. Tukaj se vrši dne 15. novembra (t. j. na Leopoldovo) živinski in kramarski sejm. Prižene se lahko goveja živina, konji in drobnica. Ker pridejo v Gornjo Radgono tudi kupci iz Avstrije in celo iz Češke, bodo cene živini gotovo znatno višje kakor pa v Murski Soboti ali na Cankovi. Gotovo bo kmetom le na korist, če priženejo živino na Leopoldovo v G. Radgono. Tudi kramarski sejm bo znan. Posebno bo manufakturnega blaga mnogo in po ceni na razpolago. (Natančneje, glej oglas).

Gornja Radgona. Razgla s. Vsled sklepa okr. zastopa v Gornji Radgoni z dne 25. okt. tl. se vrši letos licencovanje plemenskih bikov v okraju Gornja Radgona po sledečem redu: V ponedeljek, dne 5. novembra 1923: Ob pol 9. uri dopoldne v Radincih pri občinski tehnicu; ob pol 10. uri dopoldne v Črešnjevcih pred gost. g. Koler; ob 11. uri dopoldne v Očeslavcih pri g. Lukovnjak in ob 3. uri popoldne pri Sv. Jurju pri g. Domanjko. V torek, dne 6. nov., tl.: Ob 8. uri dopoldne v Gornji Radgoni pred gostilno g. Karbaš; ob 9. uri v Apačah; ob pol 11. uri v Drobotincih pred gostilno g. Gselman; ob 2. uri popoldne na Ščavnici pri g. Jagerič

oskrbuje najskrbneje in živina se goji najumneje. na severu (v Sloveniji in v Vojvodini), najmanjše pa v Makedoniji, ki je bila do l. 1912. pod Turki; tam so kraji, kjer ne poznajo hlevov in ne gnojenja. Največ se pri nas pridela kuzuze in za njo pšenice, ki se močno izvažata, vendar pa imamo doma v celem zapadnem obmorskem delu pokrajine, ki ne pridela za svojo potrebo. Dosti preko domače potrebe se pridela vina, saj smo v tem oziru četrta država v Evropi, tudi sadja imamo za izvoz. Sladkorna pesa, knoplja, tobak, bombaž itd. so naše industrijske rastline. Zanimivo je, da nam raste v Makedoniji riž. Zelo važno panogo zavzemata živinoreja in gozdarstvo, ki imata tudi v izvozu važno postavku. Rudno bogastvo je razen v ravninah povsod veliko, najbolj se izkorišča v Sloveniji, Bosni ter v sev. Srbiji. Industrije je največ v Sloveniji in Bosni, pa tudi v Vojvodini, Hrvatski, Dalmaciji in sev. Srbiji. Z njunim prospevanjem je v ozki zvezi promet, ki se kljub raztrganemu omrežju in pomanjkanju vozil vendarle boljša.

Tako v rudarstvu kakor v industriji in trgovini dela ovire pomankanje kapitala. Vendar je napredek povsod, kar je razveseljivo dejstvo: zavedati se moramo, da se še nobena država ni v enem dnevu uredila in kar so za nas dolga leta, to bo za tiste, ki bodo gledali nazaj, le kratka doba!

Ne boj se sovražnikov a varuj se prijatelja, ki vedno pritrjuje.

in ob 3. uri popoldne v Ivanjševcih pri gospodu Fekonja. Nagrade za premovane bike določevala pregledovalna komisija. Vsakemu je na prosto dano, da prižene živino na najbližji kraj licencovanja. V hribih bo imela prednost marjadvorska, v dolinah pa simentalška pasma. Ker je licencovanje plemenskih bikov za zboljšanje živinoreje velevažno, se prebivalstvo vabi k obilni udeležbi.

Ljutomer. † Dekan Josip Ozmeč. Za našo zadnjo številko smo prepozno dobili privatno vest, da je ljutomerski dekan preč. g. Josip Ozmeč nenadoma umrl. Vest smrti dobrega duhovnika, ki je bil tudi dobrotnik našega lista je vzbudila splošno žalost. Pogreb pokojnika je dokazal njegovo vsesplošno priljubljenost. Bil je tudi vnet narodni delavec in zaradi tega že pod Avstrijo preganjan. Svetila mu Večna luč!

Ljutomer Nekaterim ni bilo prav, da so objavljene neke fotografije iz Blatograda. V principu je tudi uredništvu proti osebnostim privatnega značaja. Opisane razmere pa so se morale objaviti, ker je bilo to — žalibog potrebno. Ni res, da ženski jezik ničesar névarnega ne napravi. Trojansko vojno je vodila oz. povzročila ženska, v francoski revoluciji je ženska igrala glavno vlogo, v bojih celjskih grofov in tudi v Ljutomeru napravilo že mnogo zla. Kdor noče, da pride „v cajtenge“ naj ne obrekuje in ne laže. Vsa očitanja so podprta z živimi dokazi. T. B. & Comp.

Apače. Tri vprašanja iz radikalnega Potzinger—Ivanušovega vilajeta: 1. G. Ivanuša! Ali ste vrnili g. Fürstu znesek 6000 K, katerega ste izvabili iz njega kot oproda znanega Jurkoviča (okrožno sodišče Maribor akt Bl. 330/23 oziroma U. 109/23/9) in se zavedate tega, da je bil denar izroččen Vam, vsled česar ste Vi zavezani vrniti denar? — 2. Dr. Potzingerju: Ali je pošteno ali oduroško nepošteno in socialno krivično ako katoliški duhovnik v ugledni funkciji župnika za posojeni mernik pšenice zahteva od revne kmetice vrnitev dveh mernikov? — 3. Cerkevno konkurenčnemu odboru: Ali ste gospodje sami kimavci dr. Potzingerja in se ne zavedate svoje moči, ker mirno trpite, da je novodošlemu g. kaplanu dodeljena mokra, nezdrava špelunka kot stanovanje, medtem ko ima dr. Potzinger in njegova milostljiva gospodinja celo nadstropje na razpolago? Tri mala vprašanja nam je postavil iz lastne inicijative in čaka na odgovor v imenu ljudstva — radovednež.

Železnica Ormož—Murska Sobota. Dela pri železnici Ormož—Murska Sobota radi lepega jesenskega vremena izredno hitro napredujejo, tako da bodo zemeljska dela že letos skoro gotova. Mnogo je izvršenih tudi betonskih del in mostov. Mosta čez Kostanjevico in Globetko pri Ljutomeru bosta skoro gotova. Pridno se dela tudi pri mostu čez Muro. Zidajo se že čuvajnice in pripravljajo dela za izvršitev kolodvorov. Nekateri kolodvori pa so že gotovi. — Znabit bomo tako srečni in se bomo čez eno leto vozili po tej železnici.

Tedenske novice

1 dolar je veljal minolo sredo 3 milijarde nemških mark. Kupna vrednost marke pada od dne do dne, najbolj zaradi tega, ker nikdo noče prodati svojega blaga za marke. Le zlato in srebro, še bolj pa dolarji vladajo danes v Nemčiji. Tudi češka krona je priljubljena.

V Varšavi, glavnem mestu Poljske je dne 13. tm. v trdnjavi eksplodirala zaloge municije. Okoli 2000 oseb je ranjenih, okoli 200 pa mrtvih. Okna v mestu so se po večini razbila vsled zračnega pritiska. Sumijo, da so komunisti zanetili ogenj. Bržčas pa temu ni tako, krivo je najbrž to, da je med dobro municijo shranjeno mnogo slabe, ki se razkrajja in sama po sebi vname.

Poljska je prepovedala izvoz žita, masti in krompirja. S tem hoče vlada doseči, da si domače prebivalstvo nabavi po dosedanjih nizkih cenah potrebna živila za čas do prihodnje žetve.

Nezgodna ameriške boje mornarice. Pred kratkim je 7 ameriških torpednih rušilcev blizu Kalifornije trčilo na skale in se razbili. Sedaj je zopet nek ameriški podmorski čoln blizu San Piedra zadel ob morsko skalo in eksplodiral. Moštvo se je po večini rešilo. Ameriška

poročila pravijo, da so te skale v morju nsatale še le v zadnjih dneh in sicer morda otk posledica japonskega potresa. Prej teh skal ni bilo videti in zato tudi na zemljevidih niso bile zaznamovane in mornarji za nje niso vedeli.

Nemška Avstrija si hoče zgraditi 2 veliki ladji za prekomorski promet. Vsaka ladja bo nosila 10.000 ton. Ladje bodo doma v Trstu in od tam opravljale vožnjo za nemškoavstrijsko trgovino in obrt. Bavile se bodo tudi s prevažanjem ljudij.

V **Budimpešti** je bankrotirala Ernstova banka.

Gostilničarsko banko ustanovijo v Zagrebu. Delniška glavica bo znašal štiri milijone dinarjev.

Stekla mačka je v Vinkovcih na Hrvaškem ugriznila malo Evico Palatkovič. Njen oče je ni hotel poslati v Pasterjev zavod, da bi jo tam zdravili. Bolezen je napredovala. V groznih mukah je končno deklica umrla. V bolnici je proklinjala svojega očeta, zakaj jo ni poslal pravočasno v bolnico.

Madžarsko poslaništvo v Beogradu ima svoje pisarne v Zorini ulici št. 70 (vogel Krunske ulice). Potni listi se vidirajo ob delavnikih od 9. do 13. ure.

Ameriški konzulat v Zagrebu ima svoje prostore v hiši št. 19, Zrinjski trg.

Naše bogastvo. Meseca maja se je iz naše države izvažalo blago za blizu 600 milijonov Din. Največji naš odjemalec je Italija, ki je sama izvozila iz naše države blaga za blizu 185 milijonov Din. Za Italijo pride Avstrija z nad 170 milijoni, Švica z nad 40 milijoni, Nemčija z nad 30 milijoni in Madžarska z nad 23 milijoni dinarjev. Ostale države so od nas le za manjše svote izvozili blaga.

Mož z dvema ženama. Neki Čilič iz Baje v Vojvodini je bil vjet v Rusiji. Tam se je poročil z mladim dekletom, lepo Kanjo Kušimirjevo iz Odese. Pred kakim letom sta prišla oba iz Rusije v Baje. Ker Čilič tu ni mogel najti službe, je šel v Beograd, kjer je res dobil dobro službo. Pozabil pa je to, da je ženo z otročičkom pustil v Baji v veliki bedi. Žena ni vedela, zakaj mož nič ne piše in ne pošlje denarja. Podala se je torej v Beograd, da ga poišče. Naprosila je policijo, naj ji pomagajo iskati moža. In policiji se je posrečilo, najti ga. Baš je sedel na svatbeni pojedini. Tistega dne se je namreč oženil z neko Čehinjo. Ker pa pri nas krščeni možje ne smejo imeti po več žen, a Čirič tega ni vedel, ga bo o tem poučilo sodišče. Da bi pa sodišču ne odskočil, ga je policija takoj djala na varno, da bo v samotni poročni noči premišljal o neusmiljenosti raznih paragrafov v krščanskih državah.

Srečna služkinja je Rezika Verež iz Subotice. Njen oče je delal v neki tovarni v Ameriki. Pred kratkim se je ponesrečil. Sedaj pa ji je tovarna poslala obvestilo, da se ji je odposlalo 28.000 dolarjev odškodnine.

Nesrečna ljubezen. 18-letni Josip Mandelc se je v Jajcu (v Bosni) zaljubil v neko lepo 17-letno Marico, italjanko, hčerko nekega laškega zidarja, ki je delal v neki tovarni v Jajcu. Deklica pa je tudi rada govorila z nekim 19-letnim Sabom. To je Josipa tako razburjalo, da je večkrat pretil dekletu, da s tem Lahom ne sme govoriti; drugače ga bo ubil. Toda vse grožnje nič niso pomagale. Dekle je vendarle govorilo tudi s „konkurentom“. Ko je pred par dnevi Josip bil izvedel, da je punčka zopet govorila z onim Lahom, ga je to tako potrlo, da se je pred njenimi očmi ustrelil. Zadnje njegove besede so bile: „Z bogom, Marica!“ Nato je njegovo mlado srce prenehalo biti.

Zločin ali nevarna šala? V Spodnji Šiški pri Ljubljani že nekaj časa straši nek človek, ki nosi sivo krinko (masko) na licu. Policija in orožništvo se trudita, da bi zgrabila tega čudaka, pa vse zastonj.

Pa vsikdar srečno uide. Da, še toliko korajžen je, ta človek, da celo piše policiji, naj ga ne iščejo, drugače bo slaba. Prebivalci se ga boje. Nek pekovski pomočnik je temu človeku, ki ga seve ni poznal, rekel, da se ga nič ne boji. Mož ga je povabil, naj pride ob 7. uri zvečer k nekemu križu na ljubljansko polje. Junaški pek je šel ob določeni uri h križu. Samokres (revolver) je držal v roki in čakal „vraga“. In je res prišel tisti čudni mož. Pek pritisne s prstom na svoj samokres, toda ne izproži se. Od strahu je pek okamenel. Izza križa se je nenadoma prikazal še eden „vrag“ in oba sta na mah zgrabila peka in ga z razpetimi rokami pripela na križ, nato pa izginila v temi. Oropala ga nista. Pekovi radovedni tovariši so prišli za njim pogledat. Ko so zagledali siromaka, bledega kakor smrt, so ga sneli s križa. Ko se je oddahnil, jim je pripovedoval, kaj se je zgodilo. Vrvi, s katerimi je bil privezan na križu si je pek vzela za spomin seboj. Drugokrat menda ne pojde več „vraga“ čakati.

Dvojčka v telesu moža. Da bi možki rodil dete, to se še doslej nikdar ni zgodilo, kar ljudje pomnijo in se še tako kmalu ne bo zgodilo. Pa tudi to, kar se je pred kratkim pripetilo v Beogradu, je nekaj čudnega in redkega. K vseučiliškemu profesorju dr. Kostiču, znamenitemu operaterju v Beogradu, so te dni pripeljali 22 let starega moža po imenu Života Rankovič. Doma je iz Velike Plane. Dečko je imel silno otečen trebuh. Kostič je moža operiral in pri tem našel v Rankovičevem trebuhu veliko otekline v obliki vreče. To otekline je doktor odrezal od ostalega telesa, poklical nato druge zdravnike, da vidijo, kaj je pravzaprav v tej čudno veliki vreči. In glejte! V njej sta se nahajala dva einbrija (nerazviti človeški bitji). Eden embrio je bil dolg 30 cm, drugi nekoliko manjši. Zdravnik Kostič si tolmači postanek teh embrijev tako, da je Rankovičeva mati zanosila trojčke, a eden embrijo (iz katerega je nastal operirani Rankovič) je bil močnejši in je rastele okoli ostalih dveh, ki sta nato v telesu Života Rankoviča rastle naprej. Rankovič je pripovedoval zdravnikom, da je že od svojega 5. leta naprej čutil bolečine v trebuhu. Pred kratkim pa so se bolečine tako povečale, da jih ni več mogel prenesti ter se je na nasvet svoje žene res podal k dr. Kostiču, da ga operira. Oba embrija bodo dali v muzej. Rankovič je po operaciji umrl.

Poslano.*)

Podpisani izjavljam, da bom proti g. Antonu Erjavcu, kolarju iz Podgradja pri Ljutomeru, kateri je v predzadnji številki „M. Straže“ priobčil izjavo glede znane pravde nastopil pot tožbe in si bom pri sodišču poiskal zadoščenja, ker podatki v imenovani „Izjavi“ ne odgovarjajo dejstvom.

Ignac Lipovec, Ljutomer.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

Počne

izredno močne s furami in brez fure prodaja najceneje
J. Postružnik, klobučar
Sv. Jurij ob Ščavnici.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

PO ČU

dovito nizkih cenah
kupite letos
volneno blago

za ženske in sukno za
moške obleke, kakor
tudi vso drugo manu-
fakturno robo v vele-
trgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

Razglas.

Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo občini trg Gornja Radgona obdržavati štiri letne živinske in kramarske sejme in sicer se ti vršijo:

1. na dan 3. februarja (na Blaževo);
  2. na dan 25. maja (na Urbanovo);
  3. na dan 10. avg. (na Lovrenčevo);
  4. na dan 15. nov. (na Leopoldovo);
- vsako leto.**

Po dolgih letih se bodo od sedaj naprej živinski in kramarski sejmi zopet redno vršili kakor svoječasno in sicer se vrši:

prvi živinski in kramarski sejem dne 15. nov. 1923 na Leopoldovo

in sicer se vrši živinski sejem na občinskem travniku na Tratah, kramarski sejem pa pri drevoredu in na glavni cesti od Murskega mosta naprej na Spodnjem Grisu.

Živinski sejmi so za govejo živino, drobnico in konje, na kramarski sejem pa se lahko pripelje na prodajo blago vsake vrste, nadalje različni poljski pridelki, perutnina itd.

Ker so bili sejmi v Gornji Radgoni svoječasno vedno dobro obiskani in je bil zlasti na Leopoldovem sejmu vedno velik promet, opozarja podpisano županstvo na to vse interesente, prodajalce in kupce.

Interesenti se naj torej poslužijo te prilike in obišejo letošnji zadnji sejem na Leopoldovo.

Županstvo trga Gornja Radgona, dne 6. oktobra 1923.

Župan:

Dr. Božio.

Iščem

Kuharice, sobarice, kuhinjske dekle, hlapce, strežnike, natakarice itd. z dobro plačo in dober postopak. Za odgovor je priložiti za 2 Din znamke. Naslov: Roza Rušer, posredovalnica služb v Ljutomeru.

Stanovanje

s kuhinjo in vrtom dobi

v Studencih pri Mariboru, kdo mi posodi 60.000 Din. Zraven je spodnja klet, svinjski hlevi, lepi vrt itd. Tozadevne ponudbe poslati „Ugodna prilika“ na upravnishvo „Murske Straže“.

Sodarski pomočniki

se sprejmejo na delo takoj pri **Franc Repič, Ljubljana**, Kolezijska ulica št. 18. Ponudbe je poslati na naslov.

Hiša

enonadstropna, nova, z lepimi kletmi ter precejšnjim vrtom v Ljubljani, se zamenja za Maribor eventuelno tudi proda. Tozadevna natančnejša pojasnila daje tvrdka **J. Baloh**, Maribor, Grajski trg št. 3.

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Tolko jajc mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS štev. 12

kateri plača po najvišji dnevni cenah.

Kupuje tudi surovo maslo (Butter) po najvišji dnevni ceni

Proda se z dobrim obratom pekarija

Izve se pri lastnikoma Janezu in Mariji Heric Veržej št. 36 pošta Križovci pri Ljutomeru.

Kr. glavna carinarna v Gor. Radgoni

Javna licitacija

razne zaplenjene svilene manufakturne robe dne **4. novembra v nedeljo porani maši, t. j. po 8. uri** pri tukajšnji carinarni v pisarni.

Carinarna.

Telefon 436

Telefon 436

TOVARNA KANDITOV
FR. ROZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57
priporoča

vse vrste kanditov

(bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih tovarn. cenah!
Zahtevajte cenike!

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din

Vloge čez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. Ekspoziture: Jesnice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana. — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split. —

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.